

УДК 37.015.31.01

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-651-661](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-651-661)

Гулько Тетяна Юріївна старший викладач кафедри фізичної культури та спорту, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Першотравневий проспект, 24, м. Полтава, тел.: (095)382-05-82, <https://orcid.org/0009-0009-5108-6362>

Косяк Олександр Володимирович викладач кафедри фізичної культури та спорту, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Першотравневий проспект, 24, м. Полтава, тел.: (099)202-21-33, <https://orcid.org/0009-0002-7098-364X>

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ НА ЗАСАДАХ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ

Анотація. У статті розкрито сутність і зміст понять «професіоналізм», «транспрофесіоналізм», «професіоналізація», «професіоналізм фахівців з фізичної культури та спорту». Доведено, що метою вищої освіти є підготовка професійно компетентного, ініціативного, творчого та амбітного майбутнього фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, який буде відповідальним і мати почуття обов'язку перед суспільством, здатний швидко адаптуватися до змін суспільства, характерними рисами якого є підвищення професіоналізму упродовж життя, інтелектуалізація та цифровізація діяльності у контексті динамічних змін суспільства. Професіоналізм розглядається як здатність особистості до творчої професійної діяльності, постійного удосконалення своїх професійних компетентностей, нестандартного виконання професійних обов'язків на основі сформованих ціннісних орієнтирів щодо потреби в постійному самовдосконаленні й самореалізації в професійній сфері діяльності. Професіоналізм формується під час професійної підготовки майбутнього фахівця. Саме тому акцентовано увагу на застосуванні синергетичного підходу до професійної підготовки майбутнього фахівця, адже сучасна наука використовує методологію міждисциплінарності, комплексності та системності. В якості універсальної основи для підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до професійної підготовки розглядається

синергетичний підхід. Аналіз і узагальнення наукової літератури засвідчує, що формування професіоналізму у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту на засадах синергетичного підходу є процесом динамічним і системним, який характеризується єдністю цілей, інноваційних технологій за рахунок впровадження інноваційних ідей. Категорія «професіоналізм» розглядається в двох аспектах: в діяльності суб'єкта освітнього процесу і як якість особистості. Розкрито етапи формування професіоналізму особистості, рівні професіоналізму як критерій становлення професіонала.

Ключові слова: синергетичний підхід; професіоналізм, професіоналізація майбутніх фахівців, транспрофесіоналізм.

Hulko Tetiana Yuriivna Senior lecturer of the Department of Physical Culture and Sports, National University "Poltava Polytechnic named after Yury Kondratyuk", 24 Pershotravnevyi Prospect, Poltava, tel.: (095) 382-05-82, <https://orcid.org/0009-0009-5108-6362>

Kosiak Oleksandr Volodymyrovych lecturer of the Department of Physical Culture and Sports, National University "Poltava Polytechnic named after Yury Kondratyuk", 24 Pershotravnevy Ave., Poltava tel.: (099) 202-21-33, <https://orcid.org/0009-0002-7098-364X>

PROFESSIONALIZATION OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL CULTURE AND SPORTS ON THE BASIS OF A SYNERGETIC APPROACH

Abstract. The article reveals the essence and content of the concepts "professionalism", "transprofessionalism", "professionalization", "professionalism of specialists in physical culture and sports". It has been proven that the purpose of higher education is to prepare a professionally competent, proactive, creative and ambitious future specialist, competitive on the labor market, who will be responsible and have a sense of duty to society, able to quickly adapt to changes in society, the characteristic features of which are increased professionalism throughout life, intellectualization and digitization of activity in the context of dynamic changes in society. Professionalism is considered as an individual's ability for creative professional activity, constant improvement of one's professional competences, non-standard performance of professional duties based on formed value guidelines regarding the need for constant self-improvement and self-realization in the professional sphere of activity. Professionalism is formed during professional

training of a future specialist. That is why attention is focused on the application of a synergistic approach to the professional training of a future specialist, because modern science uses the methodology of interdisciplinary, comprehensive and systematic. A synergistic approach is considered as a universal basis for training future specialists in physical culture and sports for professional training. The analysis and generalization of the scientific literature confirms that the formation of professionalism in future specialists in physical culture and sports on the basis of a synergistic approach is a dynamic and systemic process characterized by the unity of goals, innovative technologies due to the introduction of innovative ideas. The category "professionalism" is considered in two aspects: in the activity of the subject of the educational process and as a quality of personality. The stages of the formation of individual professionalism, the level of professionalism as a criterion for becoming a professional are revealed.

Keywords: synergistic approach; professionalism, professionalization of future specialists, transprofessionalism.

Постановка проблеми. Сучасний етап науково-технічного прогресу суспільства беззаперечно пов'язаний з професіоналізацією фахівців різних галузей виробництва. Саме від професіоналізації залежить зростання інтелектуального і творчого потенціалу фахівців сфери освіти, права, мистецтва, охорони здоров'я, виробництва, що обумовлює тенденції розвитку та становлення країни, якість життя людини. Основи професіоналізації особистості закладає професійна підготовка у закладах вищої освіти та діяльність, які поєднують такі сутнісні сторони, як творча, професійна, пізнавальна, регулятивна. Адже, змістом професії реалізується творчий потенціал людини, який висуває нові вимоги до професійної підготовки та професіоналізації людини впродовж життя. Сучасність вимагає професіоналізму, в основу якого будуть закладені фахові компетентності, як здібності виконувати професійну діяльність на високому рівні. Необхідність формування професіонала з фахівця фізичної культури та спорту пояснюємо тим, що саме галузь освіта, до якої належить спеціальність «Фізична культура і спорт», потребує професіоналізації майбутнього фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці та готового до постійного вдосконалення своїх фахових компетентностей. Ефективність цього процесу вбачаємо на засадах синергетичного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професіоналізації майбутніх фахівців у контексті професійної підготовки досліджувалися як вітчизняними вченими (І. Богданова,

Н. Гузій, О. Дубасенюк, О. Дудник, Л. Ейванс, О. Ісаєва, Р. Пильнік, Л. Поліщук, А. Радченко, В. Семиченко, С. Сисоєва, Ю. Сліпич, Г. Троцько, О. Цокур, Г. Шайдер та ін.), так і зарубіжними (Дж. Беррі, Е. Еріксон, А. Фьорнхам, Х. Філдз, Е. Шпрангер.).

У працях деяких вчених (В. Афонін, М. Віленський, В. Головачук, П. Гордієнко, Г. Долінін, О. Ківерник, Т. Палагнюк, Л. Сущенко, О. Тимошенко, О. Хмельницька, Л. Цуй, Б. Шиян) здійснено історико-педагогічний аналіз розвитку ідеї професіоналізації майбутніх вчителів фізичної культури, розкрито особливості становлення професіоналом. Такі вчені, як: Є. Зеер, О. Кін, А. Маркова, Б. Попадич, О. Попадич, Є. Симанюк, А. Ткачов, Н. Ткачова, Л. Шевченко, О. Яцина вводять поняття «транспрофесіоналізм» і розглядають його як педагогічну проблему, даючи порівняльну характеристику професіонала та транспрофесіонала.

Деякі науковці (Кін О., В. Кузьмін, Рідкодубська А., Ткачова Н. О., Ткачов А. С.,) спираються на синергетичний підхід в освіті, в тому числі професійній підготовці фахівців, пояснюючи його як напрям методології освіти, пов'язаний з установами і вивченням загальних закономірностей самоорганізації й нелінійного синтезу складних нестабільних і відкритих освітніх систем. Вчені пояснюють цінність цього підходу в тому, що він забезпечує з високою долею імовірності прогнозувати майбутній розвиток досліджуваного соціального об'єкта.

Метою статті є розкриття сутності й змісту категорії «професіоналізація майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту впливу синергетичного підходу на професіоналізацію.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо такі дефініції, як: «професіонал», «професіоналізм», «професіоналізм фахівця» «професійна діяльність», «професіоналізм педагога», «професійна підготовка», які мають різні тлумачення.

Так, Шевченко Л. пояснює поняття «професіонал» як той, хто зробив предмет своєї постійної діяльності, своєю професією. Компетентний фахівець – знавець своєї справи; спеціаліст, професіоналіст [16, с. 152]. Тоді як А. Рідкодубська трактує професіоналізм як сукупність досягнутих індивідом теоретичних знань, практичного досвіду і професійних навиків у визначеній поділом праці сфері людської діяльності [14, с. 95]; Б. Попадич – інтегральна психологічна характеристика, що відображає рівень і характер оволодіння людиною професії, яка є показником, що вона виконує свою професійну діяльність на високому рівні в даній професії [11, с. 305]; Л. Ейвас і Р. Пильнік – складне особистісне утворення, характеризується

рівнем готовності педагога до творчої професійної діяльності, нестандартному виконанню професійних функцій на основі сформованості ціннісних орієнтацій, установки на креативність дій у рішенні педагогічних проблем, професійної компетентності, потреби в постійному самовдосконаленні й самореалізації в педагогічній сфері діяльності [4, с. 17].

Погоджуємося з науковою думкою О. Ісаєвої та Г. Шайнер про те, що «особистість розвивається і формується у процесі навчання та професійної діяльності, тому професіонал повинен бути гнучкий і вміти адаптуватися до постійних змін; креативний та здатний прийняти зміни як рушійну силу для вдосконалення і просунення у кар'єрі» [5, с. 125].

Г. Долінін стверджує: «Професіоналізм фахівця визначається системою знань, умінь і навичок; професійною компетентністю; сформованою особистісною і професійною самореалізацією; особистісними якостями; рівнем соціалізованості особистості та її роль у соціумі. Рівень професіоналізму фахівця також визначається ступенем відповідності знань і вмінь випускника до сучасних досягнень в галузі науки, адже зростає попит на висококваліфікованих та професійно кваліфікованих фахівців. Тому формування компетентності професіоналізму майбутніх спеціалістів сприяє розвитку їх професійної мобільності, затребуваності і конкурентоспроможності на ринку праці, що є вкрай важливо у сьогоденних умовах [2, с. 325].

Аналіз і узагальнення наукової літератури дає змогу вважати, що професіоналізм як категорія включає професіоналізм діяльності і професіоналізм особистості. Саме тому при підготовці фахівців-професіоналів варто брати до уваги рівні професіоналізму як етапи становлення професіонала. У дослідженні виокремлюємо:

- допрофесіоналізм (етап ще несформованості професіонала);
- професіоналізм (сформована особа-професіонал);
- суперпрофесіоналізм (професіонал, який характеризується креативністю, ініціативністю, має особистісний професійний розвиток і професійні досягнення);
- непрофесіоналізм (професійно активна особистість, якій бракує фахових компетенцій і компетентностей);
- псевдопрофесіоналізм (людина з відносно професійно активною діяльністю, проте яка професійно деградує і тому імітує професійність);
- постпрофесіоналізм («екс-професіонал» – наставник, або порадник).

В основі професіоналізації майбутнього фахівця покладено професійну діяльність, яку розглядаємо як таку, що постає перед

людиною як конституйований спосіб виконання чогось, що має нормативно встановлений характер. Вона є об'єктивно складною, тому потребує тривалої професійної підготовки. Саме тому слушним є твердження Г. Долініна, що професійна підготовка – цілісний педагогічний процес, котрий визначає професійно-особистісне становлення фахівця, розвиток його загальної й професійної культури, формування професійно-педагогічної готовності, фахових компетентностей та викладацького професіоналізму [2, с. 323].

Процес професіоналізації майбутнього фахівця з фізичної культури та спорту є, в першу чергу, процесом становлення його як особистості, формування у нього професійної і загальної педагогічної культури, професійної компетентності та компетенції, що є передумовою ефективної професійної діяльності у майбутньому [10, с. 111].

Сучасний фахівець-професіонал з фізичної культури та спорту має відповідати таким основним вимогам:

- 1) мати сформовані фахові компетентності;
- 2) відрізнятися гнучкістю професійних здібностей;
- 3) бути ініціативним, творчо відноситися до справи;
- 4) бути справжнім професіоналом, який здатний вирішувати різні завдання професійної діяльності.

Якщо говорити про кількісні і якісні характеристики професіоналізму майбутнього фахівця фізичної культури та спорту, слід мати на увазі поетапне формування професійних компетентностей.

У науковій літературі описано етапи становлення професіоналізму здобувачів вищої освіти. Так, О. Ісаєва та Г. Шайнер, слідом за Е. Заєром вважають, що становлення професіоналізму проходить такі етапи:

– оптація (бажання, вибір) – формування особистісних намірів, усвідомлення вибору фаху з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей;

– професійна підготовка – формування фахової спрямованості та системи професійних знань, умінь і навичок, здобування досвіду постановки чи вирішення професійних завдань;

– професійна адаптація – початок кар'єрної діяльності, входження в соціум та роль в суспільстві, професійне самовизначення, формування особистісних і професійних якостей, досвід самостійного виконання професійних обов'язків;

– професіоналізація – формування професійної позиції, інтеграція особистісних і професійно визначених якостей та вмінь у стійку професійну позицію, кваліфіковане виконання професійної функції;

– професійна майстерність – абсолютна реалізація і самореалізація особистості у професійній діяльності (залучення креативності та інноваційності) на основі інтегрального психологічно-компетентного формування [5, с. 125-126]. При цьому автори вважають, що професіоналізм формується та розвивається головним чином у процесі навчання в ЗВО. Разом з цим особистість професіонала формується та розвивається упродовж всього життя на основі самовиховання, самовдосконалення. Звідси випливає: академічні інституції повинні взяти на себе більшу відповідальність за виховання професіоналізму майбутніх фахівців [5, с. 127].

Перехід до постіндустріального суспільства пред'являє сучасним працівникам підвищені вимоги, відповідні вимогам часу. На зміну професіоналам приходять транспрофесіонали – нова категорія в системі підготовки професіоналів нового класу з більш високим і складним рівнем професіоналізму. На думку О. Кін, А. Ткачова, Н. Ткачової це зв'язано з тим, що певні професії швидко втрачають свою значущість і поступово зникають, у деяких професіях відбуваються принципові зміни, однак водночас з'являється багато нових видів професійної діяльності. Тому від фахівців будь-якого профілю вимагається вміння швидко адаптуватися до змін у галузі професій на основі врахування наявних тенденцій в їх розвитку [15, с. 14].

Деякі вчені (О. Попалич і Б. Попадич) вважають, що транспрофесіонали – це фахівці, здатні опановувати нові або суміжні професії, працювати в різних професійних середовищах та організаційних структурах [12, с. 95]. Зіставляючи характеристики професіонала та транспрофесіонала, науковці приходять до висновку, що між цими термінами є суттєві відмінності. На їх думку, рівень транспрофесіоналізму складніший, ніж рівень професіоналізму [11, с. 307]. Завдяки гнучкості та дивергентності мислення, рефлексії він здатний проводити аналіз дій, вибрати найбільш раціональні способи вирішення професійних середовища. Розвиток транспрофесіонала не обмежується рамками однієї професії чи галузі [11, с. 308-309].

У сучасній українській науковій літературі існують різні трактування дефініції «транспрофесіоналізм». Л. Шевченко пояснює це поняття як «здатність фахівця опановувати нові чи суміжні професії, успішно працювати в різноманітних професійних середовищах та організаційних структурах» [16, с. 152]. О. Попадич і Д. Попадич вважають, що «транспрофесіоналізм» – це інтегративна якість особистості, що охоплює гнучкість у вирішенні проблем, міжпрофесійну комунікативність, дивергентність мислення, що

відображає здатність і готовність до освоєння міжпрофесійних видів діяльності через самоосвіту та застосування їх при вирішенні проблем та при міжпрофесійній взаємодії з різними спільнотами [12, с. 97]. О. Яцина трактує дефініцію «транспрофесіоналізм» як спроможність особистості виходити за межі базової професії та збагачувати її новими знаннями, технологіями, компетентностями на основі систематичного розвитку своїх професійних здатностей [17, с. 491]. М. Ткачева із співавторами під транспрофесіоналізмом розуміють інтегральну якість фахівця, яка дає йому змогу успішно виконувати діяльність у різних професійних царинах і фахових спільнотах, успішно взаємодіяти з представниками процесі здійснення міжпрофесійного й мультипрофесійного навчання та самоосвіти [15, с. 16].

Професіоналізм як якість фахівця з фізичної культури та спорту формується під час професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Ефективність цього процесу вбачаємо у застосуванні синергетичного підходу в освіті. Реалізація синергетичного підходу передбачає дослідження саморозвитку й самоорганізації складної відкритої системи вищої освіти в процесі її активної взаємодії із виробництвом. У світлі цього важливо відзначити, спираючись на дослідження А. Рідкодубської, що і сама система професійної підготовки, і її окремі компоненти, і ті системи, до складу яких вона входить як структурний компонент, становлять собою теж системи синергетичного характеру [14, с. 95].

Синергетичний підхід в освіті дозволяє аналізувати синергетичні аспекти у вітчизняній педагогічній думці, а його використання – забезпечити інноваційний підхід до навчання та виховання, що передбачає актуалізацію принципів активності, діалогічності, самостійності, ініціативи, творчості, коли учасники навчально-виховного процесу постають «відкритими саморегульованими, самодетермінованими системами, які прагнуть до розвитку суб'єктності, виявляють волю до вибору стратегії індивідуального життєвого шляху, освітніх програм, курсів, глибини їхнього змісту і самого педагога» [1, с. 55].

Основна мета синергетичної освіти – домогтися того, щоб у майбутніх фахівців, зокрема з фізичної культури та спорту, які навчаються, було чітко сформовано синергетичні цінності і вона постійно пам'ятала про них і керувалася ними. Це можна забезпечити у результаті формування фахових і інтегральних компетентностей на основі теорії самоорганізації. Такий підхід значною мірою сприятиме гармонійному розвитку молоді, дасть змогу скерувати становлення особистості в необхідному для педагогів та всього соціуму напрямку.

Синергетична освіта має стати органічною складовою сучасного освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Висновки. Синергетичний підхід до професіоналізації майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту – це складний і неоднозначний процес. Саме цей підхід значною мірою буде сприятиме гармонійному розвитку майбутніх фахівців і становленню їх як професіонали. Професіоналізація при цьому проходить як поетапне формування особистості.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямі будуть дослідження методології професіоналізації майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту та розроблення технології професійної підготовки професіоналів.

Література:

1. Гордієнко П. Ю. Проблема професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до інноваційної діяльності в умовах інклюзивного навчання. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Сер. : Педагогічні науки. – 2021. – № 2(340), Ч. I. – С. 55–59.

2. Долінін Г.С. Професійна культура вчителя фізичної культури як особистісний і соціальний феномен. Наукові інновації та передові технології. – 2023. – № 3 (17). – С. 323-330.

3. Дудник О.М. Сутність поняття «Професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи» // Modern engineering and innovative technologies, – 2020. – Part 4. June, P. 79-83.

4. Ейвас Л.Ф. Педагогічний професіоналізм: сутність і базові його характеристики / Л.Ф. Ейвас, Р.О. Пильник // Інноваційна педагогіка. – 2023. – Вип. 57. – Том 1. – С. 16-21.

5. Ісаєва О.С. Формування професіоналізму фахівця технічного ВНЗ / О.С. Ісаєва, Г.І. Шайнер // Інноваційна педагогіка. – 2022. – Вип. 49. – С. 124-127.

6. Костриця Н.М. Використання ідей синергетичного підходу в культурологічній освіті // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2012. – Вип. 35. – С. 207-215.

7. Котова О.В. Теоретичні та методичні засади системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної діяльності О.В. Котова, О.В. Сопотницька // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2020. – №1(332). – С. 237-247.

8. Кузмін В.М. Синергетичні аспекти управління в системі вищої освіти / В.М. Кузмін // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 6. – С. 184-189.

9. Лефтерова О.М. Синергетичний підхід до викладання латинської мови // Інноваційна педагогіка. – 2023. – Вип. 61. – С. 60-63.

10. Палагнюк Т.В. Сучасні проблеми процесу підготовки фахівців галузи фізичного виховання та спорту / Т.В. Палагнюк, О.В. Ківерник, В.В. Головачук // Інноваційна педагогіка. – 2023. – Вип. 44. – С. 110-113.

11. Попадич Б.Т. Професіонал та транспрофесіонал: порівняння характеристик. Міжнародна науково-практична конференція «Наука, інновації та освіта: проблеми та перспективи» (28-30 липня 2022 р.) CPN Publishing Токіо, Японія. – 2022. – С. 305-309.

12. Попадич О.О., Транспрофесіоналізм як педагогічна проблема / О.О. Попадич, Б.Т. Попадич // Інноваційна педагогіка. – 2022. – Вип. 49. – С. 94-98.

13. Радченко А.В. Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх учителів основ здоров'я у ЗВО // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2020. – №1(332). – С. 259-268.

14. Рідкодубська А.А. Синергетичний підхід у підготовці до професійної мобільності майбутніх фахівців // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1(11). – С. 93-96.

15. Ткачова Н.О. Транспрофесіоналізм як світовий бренд вищої освіти й академічних реформ / Н.О. Ткачова, А.С. Ткачов, О.М. Кін // Інноваційна педагогіка. – 2023. – Вип. 55. – С. 14-17.

16. Шевченко Л.С. Модернізація вищої юридичної освіти в Україні: сутність, моделі, умови здійснення // Theory and practice of jurisprudence. – 2016. – № 1(1) – С. 151-155.

17. Яцина О.Ф. Феноменологія ідентичності транспрофесіонала // Перспективи та інновації науки. – 2022. – № 1(6). – С. 487-498.

References:

1. Gordienko P.Yu. (2021). The problem of professional training of future teachers of physical education for innovative activities in the conditions of inclusive education [The problem of professional training of future physical education teachers for innovative activities in the conditions of inclusive education]. *Bulletin of Taras Shevchenko LNU. Ser. : Pedagogical sciences*, 2(340), 55–59 [In Ukrainian].

2. Dolinin G.S. (2023). Professional culture of a physical education teacher as a personal and social phenomenon [Professional culture of a physical education teacher as a personal and social phenomenon]. *Scientific innovations and advanced technologies*, 3 (17), 323-330 [In Ukrainian].

3. Dudnyk O.M. (2020). The essence of the concept "Professional training of the future primary school teacher" [The essence of the concept "Professional training of the future primary school teacher"]. *Modern engineering and innovative technologies*, 4, 79-83 [In Ukrainian].

4. Eivas L.F. (2023). Pedagogical professionalism: its essence and basic characteristics [Pedagogical professionalism: its essence and basic characteristics / L.F. Eivas, R.O. Plynik]. *Innovative pedagogy*, 1, 16-21 [In Ukrainian].

5. Isaeva O.S. (2022). Formation of professionalism of a technical university specialist [Formation of professionalism of a technical university specialist]. *Innovative pedagogy*, 49, 124-127 [In Ukrainian].

6. Kostrytsia N.M. (2012). Using the ideas of the synergistic approach in cultural education [Using the ideas of a synergistic approach in cultural education]. *Pedagogy of the higher and secondary school*, 35, 207-215 [In Ukrainian].

7. Kotova O.V. (2020). Theoretical and methodical principles of the system of professional training of future teachers of physical education for pedagogical activity O.V. Kotova, O.V. Sopotnytska [Theoretical and methodical principles of the system of professional training of future teachers of physical education for pedagogical activity O.V. Kotova, O.V. Sopotnytska]. *Bulletin of LNU named after Taras Shevchenko*, 1(332), 237-247 [In Ukrainian].

8. Kuzmin V.M. (2015). Synergistic aspects of management in higher education systems / V.M. Kuzmin [Synergistic aspects of management in higher education systems]. *Global and national economic problems*, 6, 184-189 [In Ukrainian].

9. Lefterova O.M. (2023). A synergistic approach to teaching the Latin language [A synergistic approach to teaching Latin]. *Innovative pedagogy*, 61, 60-63 [In Ukrainian].

10. Palahnyuk T.V. (2023). Modern problems of the process of training specialists in the field of physical education and sports [Modern problems of the process of training specialists in the field of physical education and sports]. *Innovative pedagogy*, 44, 110-113 [In Ukrainian].

11. Popadych B.T. (2022). Professional and transprofessional: comparison of characteristics [Professional and transprofessional: comparison of characteristics]. International Scientific and Practical Conference "Science, Innovation and Education: *Challenges and Prospects*" (July 28-30, 2022) CPN Publishing Tokyo, Japan, 305-309 [In Ukrainian].

12. Popadych O.O. (2022). Transprofessionalism as a pedagogical problem [Transprofessionalism as a pedagogical problem]. *Innovative pedagogy*, 49, 94-98 [In Ukrainian].

13. Radchenko A.V. (2020). Theoretical principles of professional training of future teachers of the basics of health in higher education institutions [Theoretical principles of professional training of future teachers of the basics of health in higher education institutions]. *Taras Shevchenko LNU Bulletin*, 1(332), 259-268 [In Ukrainian].

14. Rydkodubaska A.A. (2017). Synergistic approach in preparing for professional mobility of future specialists [Synergistic approach in preparation for professional mobility of future specialists]. *Physical and mathematical education: scientific journal*, 1(11), 93-96 [In Ukrainian].

15. Tkacheva N.O. (2023). Transprofessionalism as a global brand of higher education and academic reforms [Transprofessionalism as a global brand of higher education and academic reforms]. *Innovative pedagogy*, 55, 14-17 [In Ukrainian].

16. Shevchenko L.S. (2016). Modernization of higher legal education in Ukraine: essence, models, conditions of implementation [Modernization of higher legal education in Ukraine: essence, models, conditions of implementation]. *Theory and practice of jurisprudence*, 1(1), 151-155 [In Ukrainian].

17. Yatsina O.F. (2022). Phenomenology of the identity of the transprofessional [Phenomenology of the identity of the transprofessional]. *Prospects and innovations of science*, 1(6), 487-498 [In Ukrainian].